

UITSPRAAK KLACHTENCOMMISSIE WVGZ
20 juli 2022 (mondelinge uitspraak 13 juli 2022)

Klager: Dhr. XXXXXXXXX, geboren op XXXXXXXXX, verblijf houdend in XXXXXXXXX te XXXXXXXXX

Aangeklaagde: Dhr. drs. XXXXXXXXX, psychiater

Zitting: 13 juli 2022 te Venray
De mondelinge behandeling heeft via beeld -en geluidsverbinding plaatsgevonden.

Klachtennummer: 22.031

---

1. De klacht

De klachtmelding betreft de aanzegging voor de verplichte zorg in de vorm van insluiten (separatie).

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klachten ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 15 juni 2022 heeft de commissie de klachten van klager ontvangen. Klager heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Op 29 juni 2022 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klachten van klager in kennis gesteld.
- Klager heeft geen schorsingsverzoek ingediend.
- Op 8 juli 2022 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 13 juli 2022. De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klachten in te dienen. De commissie heeft op 5 juli 2022 een schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 13 juli 2022 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klager, aangeklaagde en de pvp medegedeeld (telefonisch en voor zover mogelijk per e-mail).

3. De feiten – voor zover van belang

Klager is geboren op XXXXXXXX. Hij vertoont een psychotisch toestandsbeeld, verward gedrag en hij is dreigend gevaarlijk. Klager spreekt uit dood te willen en put zichzelf uit door de trap in het appartementencomplex op en af te lopen. Vermoed wordt dat dit nadeel wordt veroorzaakt door gedrag dat voortvloeit uit een psychische stoornis in de vorm van schizofrenie.

Op 14 april 2022 is door de burgermeester besloten om aan klager een crisismaatregel op te leggen. Op 19 april 2022 heeft de rechter besloten tot een voorzetting van de crisismaatregel, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding het toepassen van de verplichte zorg insluiting is toegewezen.

Op 15 april 2022 wordt aan klager de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 15 april 2022 wordt de beslissingsbrief aan klager overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg ter uitvoering van de crisismaatregel.

Op 15 april 2022 heeft de zorgverantwoordelijke klager onderzocht en is de voorgenomen beslissing met hem besproken. De beslissingsbrief stelt het volgende;

De verplichte zorg zal bestaan uit:

- Insluiten
- Medicatie
- zoals opgenomen in de crisismaatregel.

De zorgverantwoordelijke stelt het navolgende:

“Het gedrag van u leidt, als gevolg van een psychische stoornis, tot ernstig nadeel.

U bent bekend met schizofrenie. U bent opgenomen middels een crisismaatregel vanwege een psychotisch toestandsbeeld en verward gedrag. U weigert behandeling. Daarnaast uit u zich toenemend dreigend en oninvoelbaar richting het personeel op de afdeling. Zo gooide u een deksel van een pan naar een verpleegkundige. We denken dat uw dreigende gedrag en achterdocht voortkomt uit uw psychose. We nemen deze maatregelen om verdere escalatie te voorkomen, uw veiligheid en die van derden te waarborgen en u de behandeling te bieden (medicatie) die u nodig heeft.

De verplichte zorg wordt als uiterste middel verleend. Hierbij zijn de 4 punten die ik hieronder noem allemaal van toepassing:

- o er zijn geen mogelijkheden voor zorg op basis van vrijwilligheid;*
- o er zijn geen minder bezwarende (ingrijpende) alternatieven die het beoogde effect gaan hebben;*
- o het verlenen van verplichte zorg is evenredig, gelet op het beoogde doel en*
- o het is redelijkerwijs te verwachten dat de verplichte zorg effectief gaat zijn*

U weigert adequate behandeling. Er is geen sprake van ziektebesef en inzicht. De maatregelen worden noodzakelijk geacht om u adequaat te behandelen en een veilige situatie te creëren voor uzelf en derden.

De verplichte zorg wordt verleend om:

- een crisissituatie af te wenden*

- ernstig nadeel af te wenden
- de geestelijke gezondheid van u te stabiliseren
- de geestelijke gezondheid van u dusdanig te herstellen dat u uw autonomie zoveel mogelijk herwint

De voortgezette crisismaatregel is op 10 mei 2022 verlopen. Daarna is besloten tot het opleggen van een zorgmachtiging door de rechter.

4. Toelichting van klager

Klager heeft ter zitting een toelichting op zijn klachten gegeven; deze worden hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klager gaat, antwoordt hij dat het goed gaat. Hij is nu thuis en het gaat daar goed. Klager maakt nog wel gebruik van zorg maar kan dit vanuit huis.

Gevraagd naar de insluiting antwoordt klager dat hij zich dit goed kan herinneren. Er is niet geprobeerd om met klager in gesprek te gaan. *'Ik ben met overmacht en veel man richting isoleer gedirigeerd'*, aldus klager. Er was geen sprake van een noodsituatie. Ik ben het niet eens met de duur en de aanleiding.

Gevraagd of klager alles heeft kunnen zeggen wat hij heeft willen zeggen en of er goed naar hem is geluisterd antwoordt hij dat klager nog steeds herbelevingen heeft en er vaak aan terugdenkt. Klager is het tevens niet eens met wat er in de voortgangsrapportage is geschreven. Klager is op geen enkel moment een gevaar voor zichzelf of anderen geweest.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat hij plaatsvervangend zorgverantwoordelijk was ten tijde van de separatie. Klager was uitgenodigd voor het eten, dit weigerde hij. Vervolgens heeft klager een deksel gepakt en deze naar het personeel gegooid. Hierop is een kamerverwijzing gestart waar klager zich niet aan heeft gehouden. Klager is achter een medewerker aangelopen en weigerde aanwijzingen van het personeel op te volgen. Daarnaast weigerde klager zijn medicatie te nemen. Na overleg met de plaatsvervangend zorgverantwoordelijke is besloten dat deze situatie op de groep niet houdbaar was. Er is met klager getracht een gesprek hierover te voeren waarna is besloten om hem naar de separeerruimte te brengen.

Gevraagd naar de duur van de separatie antwoordt aangeklaagde dat het incident op een vrijdag heeft plaatsgevonden. Op zaterdag en zondag is klager gecheckt door de dienstdoende artsen waarbij bleek dat er onvoldoende contact met klager mogelijk was. Klager kon zijn aandeel niet herkennen in de aanleiding tot de separatie. Op maandag heeft er opnieuw een gesprek met klager plaatsgevonden en is besloten om klager te mobiliseren. Aangeklaagde geeft aan dat een separatie zo kort mogelijk dient te duren.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de burgemeester op 14 april 2022 toegewezen crisismaatregel en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvgz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer- directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvgz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 15 april 2022 blijkt dat klager bij aangeklaagde bekend is met een psychotisch toestandsbeeld en verward gedrag. Klager is dreigend naar personeel.

De plaatsvervangend zorgverantwoordelijke heeft zich op 15 april 2022 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klager en hem onderzocht. Hij heeft dezelfde dag overleg met klager gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klager een afschrift van de beslissing gegeven en hem op 15 april 2022 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissing en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

Ten aanzien van klachtonderdeel 1. (verplichte zorg middels insluiting)

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat er noodzaak is geweest om klager te plaatsen in de separeerruimte in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz. De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klager, voortvloeiend uit zijn psychisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit leidt tot ernstig nadeel.

Klager is bekend met schizofrenie en er was op dat moment sprake van verward gedrag en een psychotisch toestandsbeeld. Tijdens de opname is gebleken dat klagers gedrag agressie jegens

derden veroorzaakt. Klager gooit met spullen en weigert aanwijzingen op te volgen. Ook loopt klager personeel achterna en komt hij dreigend en oninvoelbaar over.

De situatie is dermate geëscaleerd en op dat moment werd het noodzakelijk om bovenstaand dreigend nadeel af te wenden. Daarnaast bleek dat er geen contact met klager mogelijk was. Zonder een verblijf in de separeerruimte zou een zodanig psychiatrisch toestandsbeeld in stand blijven dat er zich bij klager ernstig nadeel voor zou doen in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvvgz.

De commissie acht door aangeklaagde voldoende aannemelijk gemaakt dat het verblijf in de separeerruimte ernstig nadeel kan afwenden. Er was geen tot een zeer beperkte mogelijkheid om met klager in contact te komen. Zijn gedrag was niet te sturen en de fysieke bedreiging bleef bestaan, ondanks meerdere pogingen om met hem in gesprek te komen. De commissie overweegt bovendien dat een tijdelijk verblijf in de separeerruimte klager en zorgpersoneel heeft beschermd tegen gevolgen die bijvoorbeeld door opnieuw agressief zouden kunnen optreden.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven). De commissie acht het verder van belang dat het verblijf in de separeerruimte ten doel heeft om verdere escalatie te voorkomen en er door het tijdelijk afsluiten van contact enige stabiliteit voor klager zou volgen, zonder daarbij ernstig nadeel voor zichzelf en/of derden te veroorzaken.

De commissie overweegt dat van de voorgestelde verplichte zorg mag worden verwacht dat deze bij klager positief effect zal hebben. Door het verblijf in de separeerruimte is het acute gevaar van agressie naar derden afgewend en wordt de veiligheid van klager gewaarborgd. Een veiligheid die op dat moment niet op een andere manier was te borgen. Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

De commissie overweegt verder dat over bedoelde verplichte zorg in overeenstemming met artikel 8:9 Wvvgz zoveel mogelijk dient te worden overlegd met de patiënt en overeenstemming met de patiënt dient te worden bereikt. Uit de stukken blijkt dat zodra klager weer goed in de samenwerking was, hij meer vrijheden heeft gekregen. Op 20 april 2022 is de separatie weer opgeheven. De commissie is van oordeel dat behandelaren zich voldoende hebben ingespannen om de toepassing van verplichte zorg te voorkomen.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan. De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde om tot verplichte zorg over te gaan voldoet aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvvgz is voldaan.

De commissie verklaart de klacht voor wat betreft de verplichte zorg in de vorm van het verblijf in de separeerruimte inhoudelijk op grond van artikel 8:9 Wvvgz ongegrond.

7. Beslissing

De commissie verklaart:

Klachtonderdeel 1.: **ongegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. M.M. Kok, voorzitter,
Dhr. drs. J.R. Nijdam, psychiater
Dhr. W.L.P.M. van Eijk, consulent mentorschap.

In aanwezigheid van mw. M. Vollenberg, ambtelijk secretaris Vincent van Gogh (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening:

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klager en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvrgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.

Deze uitspraak zal in kopie worden gestuurd naar:

- *Dhr. XXXXXXXXX, klager,*
- *Dhr./mevr. mr. XXXXXXXXX, advocaat,*
- *Dhr. drs. XXXXXXXXX, psychiater, aangeklaagde,*
- *Raad van Bestuur Vincent van Gogh,*
- *Dhr. XXXXXXXXX, Geneesheer-directeur,*
- *Directie Vincent van Gogh,*
- *Mw. Mr. XXXXXXXXX, vicevoorzitter klachtencommissie,*
- *Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.*